

Кукурудза В. І., студентка 1 курсу
факультету № 2 НАВС;
Науковий керівник: Мозоль Н. І., завідувач
кафедри гуманітарних та загально-
правових дисциплін НАВС, кандидат
юридичних наук, доцент

ПРАВА ЖІНОК В УКРАЇНІ: ПІД КУТОМ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ

Протягом кількох останніх десятиліть світова і національна правотворча практика поповнилася помітною кількістю нових документів, стосовно прав людини. Значна частина цих документів відноситься до регулювання правового статусу жінки. Постійна увага правотворців та зацікавленість держав проблемами прав жінок значно сприяли прийняттю сучасних нормативно-правових та рекомендаційних актів універсального і локального характеру. Поступово і національні системи права починають пристосовуватися до міжнародних стандартів прав жінки. Зрештою, і саме ставлення до статусу жінки в суспільстві було значною мірою кореговано. Жінки не лише отримали певні права, а й здобули правову рівність з чоловіками.

Основним (базовим) міжнародно-правовим документом, спеціально призначеним щодо захисту прав жінок, є Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Для спостереження за ходом її здійснення було засновано Комітет по ліквідації дискримінації щодо жінок, що складався на момент набрання чинності Конвенцією з вісімнадцяти експертів.

Конвенція визначає поняття “дискримінація щодо жінок” як будь-яке розрізнення, виняток або обмеження за ознакою статі,

спрямоване на ослаблення, чи таке, що зводить нанівець визнання, користування або здійснення жінками, незалежно від їх сімейного стану, на основі рівноправності чоловіків і жінок, прав людини і основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній або будь-якій іншій галузі [1].

Держави-учасниці, засуджуючи дискримінацію щодо жінок в усіх її формах, погодилися негайно всіма відповідними заходами здійснювати політику ліквідації дискримінації щодо жінок і з цією метою взяли чимало зобов'язань, які мають методично-рекомендаційне значення не тільки для держав-учасниць, а й для всіх інших країн демократичної орієнтації.

Зокрема, згідно зі ст. 2 Конвенції держави-учасниці мають включити принцип рівноправності чоловіків і жінок у свої національні конституції або інше відповідне законодавство, якщо цього ще не було зроблено, та забезпечити за допомогою закону й інших відповідних заходів практичне здійснення цього принципу, вжити відповідних законодавчих та інших заходів, включаючи санкції, там, де це необхідно, що забороняють будь-яку дискримінацію щодо жінок, тощо.

З 1919 р. Міжнародна Організація Праці прийняла 180 конвенцій і 187 рекомендацій з широкого спектра питань у сфері праці. З початку свого існування МОП приділяло багато уваги здійсненню заходів, спрямованих на встановлення рівних можливостей для працюючих чоловіків і жінок. Завдяки пріоритетності завдання, було досягнуто значних успіхів. З 1919 р до 50-х років наголошувалося на захисті працюючих жінок від надто виснажливих умов праці. Основною метою був захист здоров'я жінок з огляду на дітородіння, мінімальні стандарти щодо відпустки по материнству і допомог були, відповідно, серед найперших, прийнятих Міжнародною конференцією праці.

Порівнюючи зміст розділу II Конституції України з міжнародними актами, зокрема з тими, що складають Міжнародну хартію прав людини, а також з Конвенцією про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, свідчить, що в Конституції в основному містяться ті ж гарантії щодо забезпечення прав і свобод жінок, що й у міжнародно-правових актах.

Принцип рівних прав чоловіків та жінок закріплено не лише в Конституції, а й в інших законодавчих актах: [Кодексі про шлюб та сім'ю](#), [Кодексі законів про працю](#), [Кримінальному кодексі](#), [Кримінально-процесуальному кодексі](#), [Цивільному кодексі](#), [Кодексі про адміністративні правопорушення](#). [Законі України про зайнятість населення](#).

[Конституція України](#) визначає [ідеологію](#) і політику держави щодо [статусу](#) жінки, й можливостей впливати на економічні та політичні процеси, які відбуваються у суспільстві. В ній, як в Основному Законі, на законодавчому рівні закріплюється рівність конституційних прав та свобод жінок і чоловіків, а також їх рівність перед законом. Зазначається також, що “рівність прав жінки і чоловіка забезпечується наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї, спеціальними заходами щодо [охорони праці](#) і здоров'я жінок, встановленням пенсійних [пільг](#), створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством, правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям” (ст. 24) Конституція також проголошує, що всі люди “є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними (ст. 21) Отже, жінка і чоловік мають в Україні рівні права в усіх галузях економічного, політичного, соціального і культурного життя.

[Верховна Рада України](#), керуючись [Загальною декларацією прав людини](#), [Конвенцією про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок](#), ратифікованими [Україною міжнародними договорами](#) про права та свободи особистості, підсумковими [документами IV](#) Всесвітньої конференції із становища жінок “Дії в інтересах рівності, розвитку та миру” (Пекін, 1995 р.) і [постановою](#) Верховної Ради України від 12 липня 1995 р “Про рекомендації учасників парламентських слухань щодо реалізації в Україні [Конвенції ООН](#) “Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок”, надаючи особливого значення ролі сім'ї та жінок у політичному,

економічному, соціальному, історичному і культурному розвитку України, 5 березня 1999 р постановою № 475-XIV прийняла Декларацію про загальні засади державної політики України стосовно сім'ї та жінок. Вона визначає принципи та головні напрями державної політики України щодо сім'ї та жінок. Держава взяла на себе обов'язки перш за все забезпечити рівні права і можливості жінкам і чоловікам відповідно до основних умов та свобод людини, вирішити інші принципові проблеми, пов'язані з ліквідацією всіх форм дискримінації щодо жінок [3].

Узагальнюючи зазначене, можна зробити висновок, що законодавство України побудоване на принципах рівноправності жінок та чоловіків у всіх сферах людської життєдіяльності. Конституція відкриває перед державою і жінками України широку сферу можливостей щодо захисту своїх прав і свобод.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Права людини Міжнародні договори України. - К, 1992 - С. 111.
2. Конвенція щодо дискримінації в галузі праці і занять // Права людини Міжнародні договори України. - К, 1992. - С.173.
3. Декларація про загальні засади державної політики України стосовно сім'ї та жінок / Офіційний вісник України. - К., 1999. - № 11. - С. 11-12.